

กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย*

อรอนงค์ จบแล้ว^{1*} พูนชัย ยาวีราช² ประเวศ เวชชะ³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ศูนย์การจัดการศึกษานักศึกษาต่างชาติ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Corresponding author e-mail: 668914039@crru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงสุด คือ ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2) กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย กำหนดกลยุทธ์ไว้ 6 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา (2) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความถนัดและศักยภาพเฉพาะบุคคล ให้มีทักษะอาชีพที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล (4) พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (5) พัฒนาและเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ (6) ปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในผู้เรียน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดโครงการ 16 โครงการ และกิจกรรม 30 กิจกรรม

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การบริหารหลักสูตร; โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2

* Received: 19 February 2025, Revised: 17 March 2025, Accepted: 18 March 2025

Curriculum management strategies that promote 21st-century career skills for students at Samakkhi Wittayakhom 2 School under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office

Onanong Choblaew^{1*} Phoonchai Yawirach² Prawet Wetcha³

Master of Education in Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

²Faculty of Education Field of Study: Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

³The International Student Education Center Field of Study: Educational Administration
and Educational Leadership, Chiang Rai Rajabhat University

* Corresponding author e-mail: 668914039@crnu.ac.th

ABSTRACT

This study aims to examine the current status and curriculum management strategies that promote 21st-century career skills among students at Samakkhi Witthayakhom 2 School. A mixed-method research approach was employed, utilizing questionnaires and structured interviews. Data analysis was conducted through content analysis and synthesis. The findings indicate that: 1) The overall status of curriculum management is at a high level, with the highest mean score observed in the evaluation of school curriculum implementation. 2) The curriculum management strategies to promote 21st-century career skills for students at Samakkhi Witthayakhom 2 School are structured into six strategies: (1) enhancing teaching and learning processes focused on analytical thinking and problem-solving, (2) improving student quality based on individual aptitudes and potential to equip them with essential 21st-century career skills, (3) developing educational management towards international standards, (4) fostering collaboration with external organizations, (5) strengthening expertise in educational technology, and (6) instilling moral and ethical values in students. These strategies have led to the development of 16 projects and 30 activities.

Keywords: Strategy; Curriculum Management; Samakkhi Witthayakhom 2 School

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและต่อเนื่องในด้านเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ ได้ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อโลกการทำงาน ความต้องการทักษะในตลาดแรงงานจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ทักษะอาชีพที่เคยเพียงพอในอดีตอาจไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในปัจจุบันและอนาคตได้อีกต่อไป (World Economic, 2016) การพัฒนาทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบุคคลที่ต้องการประสบความสำเร็จและปรับตัวให้ทันกับความท้าทายที่ซับซ้อนมากขึ้นในสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงทักษะทางเทคนิคหรือวิชาชีพเฉพาะด้าน แต่ยังรวมถึงทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อเตรียมบุคคลให้พร้อมในการเผชิญกับสถานการณ์และความท้าทายใหม่ ๆ ในยุคดิจิทัล

นอกจากนี้ การศึกษาและฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างแรงงานที่มีคุณภาพและมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (OECD, 2018) การพัฒนาหลักสูตรและโปรแกรมการฝึกอบรมที่เหมาะสมสามารถช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึง การส่งเสริมอาชีพไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ ดังนี้ มาตรา 7 มุ่งให้นักเรียนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 23(5) มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2542) จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเห็นได้ว่า รัฐให้ความสำคัญกับการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการประกอบอาชีพ โดยการพัฒนาทักษะ ความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะอาชีพด้วยเช่นกัน ดังประกาศนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้กำหนดจุดเน้น 7 ประการสำคัญ คือ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย 2) การยกระดับคุณภาพการศึกษา 3) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย 4) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 5) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษาและบุคลากร 6) การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล และ 7) การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่านโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีงบประมาณ 2567 ไม่เพียงแต่เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเชิงวิชาการเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญ

กับการเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างโอกาสในการทำงาน และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากล

โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย (โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2, 2567) จัดการเรียนรู้การสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย วิสัยทัศน์โรงเรียนกล่าวไว้ว่า “ภายในปีพุทธศักราช 2570 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 เป็นโรงเรียนส่งเสริมทักษะอาชีพและกีฬา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล” และพันธกิจข้อที่ 1 กล่าวไว้ว่า “มุ่งพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นทักษะอาชีพและกีฬา” จากผลรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-assessment Report : SAR) (โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2, 2566) กล่าวถึงมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อที่ 6 มีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีผลรายงานดังนี้ ปีการศึกษา 2564 ค่าเป้าหมาย คือ ผู้เรียนร้อยละ 80 มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และมีประสบการณ์ ในงานอาชีพที่สนใจ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ผลการดำเนินงาน สูงกว่าค่าเป้าหมาย คือ ร้อยละ 100 ของผู้เรียนที่มีผลการประเมินระดับ ดี ขึ้นไป ปีการศึกษา 2565 ค่าเป้าหมาย คือ ผู้เรียนร้อยละ 82 มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และมีประสบการณ์ ในงานอาชีพที่สนใจ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ผลการดำเนินงาน สูงกว่าค่าเป้าหมาย คือ ร้อยละ 94.38 ของผู้เรียนที่มีผลการประเมิน ระดับ ดี ขึ้นไป ปีการศึกษา 2566 ค่าเป้าหมาย คือ ผู้เรียนร้อยละ 85 มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และมีประสบการณ์ ในงานอาชีพที่สนใจ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ผลการดำเนินงาน สูงกว่าค่าเป้าหมาย คือ ร้อยละ 91.09 ของผู้เรียนที่มีผลการประเมิน ระดับ ดี ขึ้นไป ทั้งนี้ พิจารณาจาก ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ จะเห็นได้ว่าผลการดำเนินงานตามมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อที่ 6 มีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ในปีการศึกษา 2564-2566 มีค่าสูงกว่าค่าเป้าหมาย แต่มีร้อยละของพัฒนาการที่ลดลง ดังนี้ ปีการศึกษา 2564 ถึงปีการศึกษา 2565 คือ ร้อยละ 5.62 และปีการศึกษา 2565 ถึงปีการศึกษา 2566 คือ ร้อยละ 3.49 จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องมีการจัดการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตร เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินตนเองของสถานศึกษามีพัฒนาการที่สูงขึ้น และการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 จะช่วยเสริมสร้างความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน ครูหัวหน้างานวิชาการจำนวน 1 คน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพจำนวน 1 คน และนักเรียนระดับชั้น ม.ต้น โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 จำนวน 66 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งหมดจำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นตอนที่ 2.1 กรณีศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ในการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ของโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ประสบผลสำเร็จในการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2.2 การศึกษากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา การบริหารหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถที่เชี่ยวชาญทางการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนงานอาชีพ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มนโยบาย 3 คน

กลุ่มนักวิชาการ 3 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับคุณภาพ และลำดับ ของการบริหาร

หลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในภาพรวม

ข้อ	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ คุณภาพ	ลำดับ
1	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.08	0.74	มาก	5
2	การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	4.13	0.74	มาก	4
3	ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรของ สถานศึกษา	4.20	0.69	มาก	2
4	ด้านการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษา	4.14	0.74	มาก	3
5	ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.35	0.71	มาก	1
ภาพรวม		4.18	0.72	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.35) รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.20) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.08)

2. กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน สามัคคีวิทยาาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ขั้นตอนที่ 2.1 กรณีศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการ
บริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน โดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร ซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (P) 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ (D) 3) การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา (S) 4) การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (S) 5) การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (A) (ประเวศ เวชชะ, 2565) ซึ่งตามที่ได้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษามีการวางแผนการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เช่น โครงสร้างเวลาเรียน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลเกณฑ์การจบการศึกษา อย่างชัดเจน มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหารครูและบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีการส่งเสริมและพัฒนาการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดการศึกษาของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จัดทำภายใต้หลักคิดโรงเรียนแห่ง "โอกาสและคุณภาพการศึกษา"

2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดประชุมเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาจึงถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจตรงกัน และสามารถนำหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ หลักสูตรสถานศึกษาที่นำมาใช้นั้นถูกออกแบบมาเพื่อครอบคลุมทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษา โดยเน้นให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับแนวทางผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายถึงการให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

3. การสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความก้าวหน้าในสายวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วย

ยกระดับคุณภาพการศึกษา และเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคปัจจุบัน การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานั้นมีหลากหลายแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของครูแต่ละคน แนวทางหนึ่งที่สถานศึกษานำมาใช้คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะใหม่ๆ ให้กับครูผู้สอน การอบรมเหล่านี้มักมุ่งเน้นในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เช่น การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือการจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเหล่านี้เปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปปรับใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนและดำเนินงาน กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับผู้เรียน ครู หลักสูตร และทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้สถานศึกษาสามารถตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานอย่างแม่นยำและตอบโต้เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ การประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอกสถานศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญสำหรับการควบคุมและกำกับดูแลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ระบบการประกันคุณภาพภายในช่วยให้สถานศึกษาสามารถตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการเรียนการสอน การใช้หลักสูตร และการบริหารจัดการทรัพยากรมีประสิทธิภาพ ในขณะที่การประเมินภายนอกช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นต่อคุณภาพของสถานศึกษาในสายตาของสังคมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

5. การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาดำเนินการประเมินหลักสูตรในทุกปีการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าหลักสูตรที่จัดสอนยังคงตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม สังคมที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความยั่งยืน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงานที่ต้องการทักษะเฉพาะทางมากขึ้น การปรับปรุงหลักสูตรในลักษณะนี้ยังช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในแง่ของความสนใจ ความสามารถ และเป้าหมายในอนาคต ผลจากการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สถานศึกษามีหลักสูตรที่หลากหลาย ทันสมัย และตอบโจทย์ความต้องการในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนจะได้รับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง พร้อมทั้งได้รับทักษะและประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนเท่านั้น แต่ยังสร้างความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาของสถานศึกษาและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงานได้อย่างยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 2.2 การศึกษากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่

21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเชียงราย

จากการดำเนินการวิจัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญจากกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 และวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงการ/กิจกรรม ดังนี้

วิสัยทัศน์

“โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 เป็นโรงเรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานของความแตกต่างและศักยภาพเฉพาะตัวของผู้เรียน พร้อมบูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ในกระบวนการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือจากเครือข่ายภายนอก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม และทักษะที่พร้อมต่อการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต มุ่งสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล”

พันธกิจ

- 1) พัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล
- 2) ส่งเสริมความแตกต่างและศักยภาพเฉพาะตัวของผู้เรียน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการและความถนัดเฉพาะบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุศักยภาพสูงสุด
- 3) มุ่งพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ดำเนินการพัฒนาทั้งด้านหลักสูตร การบริหารจัดการ และคุณภาพผู้เรียน
- 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ประสานงานและพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อสนับสนุนทรัพยากรและโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
- 5) ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอนมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ พร้อมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในผู้เรียนและครู
- 6) ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีในการดำรงชีวิต ส่งเสริมความเป็นผู้นำ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

- 1) ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมในการพัฒนาตนเองและอาชีพ
- 2) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความถนัดและศักยภาพเฉพาะบุคคล การเรียนรู้สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน
- 3) โรงเรียนมีระบบการจัดการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- 4) โรงเรียนมีความร่วมมือที่เข้มแข็งกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน ผู้เรียนได้รับโอกาสและทรัพยากรที่หลากหลายจากเครือข่ายความร่วมมือ
- 5) ครูและผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและทันสมัย ผ่านการใช้สื่อและนวัตกรรมดิจิทัล
- 6) ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดี มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมต่อการเป็นพลเมืองที่ดี

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการเรียนรู้การสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา

1. โครงการพัฒนาทักษะอาชีพผ่านการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์และแก้ปัญหา
 - 1.1 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง (Simulation) ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่างๆ
 - 1.2 กิจกรรมอบรมทักษะอาชีพโดยผู้เชี่ยวชาญ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความถนัดและศักยภาพเฉพาะบุคคล ให้มีทักษะอาชีพที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

1. โครงการพัฒนาศักยภาพเฉพาะบุคคล
 - 1.1 กิจกรรมแนะแนวเพื่อค้นหาความถนัดของผู้เรียน
 - 1.2. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ Project-Based Learning (PBL)
2. โครงการพัฒนาทักษะเฉพาะทางด้านอาชีพ
 - 2.1 กิจกรรมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในสาขาวิชาชีพ
 - 2.2 กิจกรรมการประกวดผลงานวิชาชีพในโรงเรียน
 - 2.3 กิจกรรมการแข่งขันทักษะอาชีพในระดับโรงเรียนและระดับจังหวัด
3. โครงการสนับสนุนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
 - 3.1 กิจกรรมการจัดโครงการกลุ่มในหัวข้อที่เกี่ยวกับอาชีพ
4. โครงการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการ
 - 4.1 กิจกรรมการจัดตั้งร้านค้าจำลองในโรงเรียน
 - 4.2 กิจกรรมการอบรมทักษะการทำธุรกิจ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล

1. โครงการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ
 - 1.1 กิจกรรมประเมินและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงาน
 - 1.2 กิจกรรมพัฒนาโปรแกรมติดตามผลการเรียนของผู้เรียนแบบออนไลน์
2. โครงการพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานสากล
 - 2.1 กิจกรรมออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพระดับสากล
3. โครงการสร้างศูนย์ความเป็นเลิศด้านอาชีพ
 - 3.1 กิจกรรมพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

1. โครงการสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ
 - 1.1 กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสถานประกอบการ
 - 1.2 กิจกรรมลงพื้นที่ศึกษาแหล่งงานในอุตสาหกรรม
 - 1.3 กิจกรรมจัดทำ MOU กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน
2. โครงการพัฒนาความร่วมมือเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 - 2.1 กิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพนอกห้องเรียน
 - 2.2 กิจกรรมการจัดแสดงผลงานทางวิชาชีพ
3. โครงการจัดหาทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 3.1 กิจกรรมรับบริจาคอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยีจากเครือข่ายภายนอก

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาและเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1. โครงการพัฒนาทักษะการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร
 - 1.1 กิจกรรมการอบรมการสร้างสื่อเพื่อการเรียนการสอน
 - 1.2 กิจกรรมการอบรมการใช้โปรแกรมออนไลน์
 - 1.3 กิจกรรมการแข่งขันสร้างเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน
2. โครงการสนับสนุนการจัดห้องปฏิบัติการ ICT
 - 2.1 กิจกรรมพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์
 - 2.2 กิจกรรมพัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านเทคโนโลยี

กลยุทธ์ที่ 6 ปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในผู้เรียน

1. โครงการเสริมสร้างคุณธรรมในชีวิตประจำวัน
 - 1.1 กิจกรรมค่ายคุณธรรม
 - 1.2 กิจกรรมนักเรียนดี มีคุณธรรม
2. โครงการส่งเสริมจิตสำนึกในวิชาชีพ
 - 2.1 กิจกรรมคุณธรรมในวิชาชีพ

3.โครงการบริการชุมชน

3.1 กิจกรรมจิตอาสาเพื่อสร้างจิตสำนึกต่อชุมชนและสังคม

3.2 กิจกรรมส่งของ ต่อให้น้อง

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงที่สุด จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 มีความสำเร็จในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการติดตามและปรับปรุงหลักสูตรที่เป็นระบบและมีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน อีกทั้งยังมีการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการติดตามผลและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยในกระบวนการประเมินช่วยเพิ่มความแม่นยำและประสิทธิภาพในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผล ซึ่งทำให้กระบวนการประเมินสามารถนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21 ดังที่ พงษ์ธเนศ ดันติวรานนท์ (2562) ได้กล่าวว่า กระบวนการประเมินหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ การประเมินหลักสูตรควรมีความเป็นระบบและทำเป็นระยะๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าหลักสูตรยังคงสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความต้องการของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อติรุจ บุญสูง (2564) ที่ได้ศึกษา แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สภาพปัจจุบัน พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตร

ตอนที่ 2 กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน
โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

จำเป็นต้องมี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และโครงการ/กิจกรรม จากการวิเคราะห์
สถานการณ์ภายนอก โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ ผลกระทบจากปัจจัยภายนอก (PESTEL Analysis) และ
วิเคราะห์สถานการณ์ภายใน โดยใช้ กระบวนการบริหารจัดการองค์กรของ (McKinney 7-S Framework)
ได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ในการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนสามัคคี
วิทยาคม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ดังที่ ยุทธศาสตร์ชาติ (สำนักงานสภา
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ได้กำหนดไว้ในด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พร
สุตานันต์ (2561) ที่ได้ศึกษา กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตใน
ศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า 1) กลยุทธ์การ
บริหารหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ องค์ประกอบที่
2 พันธกิจ องค์ประกอบที่ 3 เป้าประสงค์ องค์ประกอบที่ 4 กลยุทธ์ องค์ประกอบที่ 5 โครงการ
องค์ประกอบที่ 6 แนวทาง / วิธีดำเนินการ องค์ประกอบที่ 7 กิจกรรมเสนอแนะ องค์ประกอบที่ 8 ตัวชี้วัด
ตามกลยุทธ์ และองค์ประกอบที่ 9 เครื่องมือประเมิน โดยผลการประเมินคุณภาพของกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยอยู่
ในระดับมากที่สุด 2) ผลการใช้กลยุทธ์ พบว่า ความสำเร็จของกลยุทธ์โดยประเมินตามตัวชี้วัดกลยุทธ์ส่วน
ใหญ่มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยมทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน จากการประเมิน
ตนเองและจากการประเมินของครูสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 60) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการบริหารหลักสูตรที่
ส่งเสริมทักษะอาชีพ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันให้มากขึ้น
เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพกับตัวผู้เรียนให้สูงที่สุด ควร
ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในการพัฒนาด้านความรู้ พัฒนาด้านทักษะ
และกระบวนการ พัฒนาหลักสูตรทักษะอาชีพให้มากขึ้น โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่มี
ศักยภาพที่แตกต่างกัน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกการศึกษาในศตวรรษที่ 21

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรร่วมกันออกแบบหลักสูตรที่
สอดคล้องกับความต้องการการพัฒนาทักษะดังกล่าวให้มากขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อ
ร่วมกันขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกลยุทธ์ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร และการจัดการหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกทั้ง สามารถช่วยเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่สนใจ สามารถนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการ บริหารจัดการหลักสูตรทักษะอาชีพของสถานศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและ ตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลง รวมถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและ การประเมินผล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับอนาคต
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตร อย่างเป็นองค์รวม และการประเมินผลกระทบของแต่ละปัจจัยต่อความสำเร็จของการบริหารหลักสูตร เพื่อ หาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการออกแบบหลักสูตรที่บูรณาการทักษะอาชีพใน ศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะเหล่านี้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ มั่นใจว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมใน อนาคต
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน และการประเมินผลกระทบของกลยุทธ์ต่อการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหาร หลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกการศึกษาได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษานี้ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมี องค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาระบบการศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อบริบทของท้องถิ่น โรงเรียนควรมี แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละพื้นที่ เช่น การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum: CBC) มาใช้ร่วมกับแนวคิดการ เรียนรู้เชิงบูรณาการ (Integrated Learning) เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นทั้งด้านเทคนิคและ ทักษะชีวิต
- 2) การเสริมสร้างทักษะอาชีพผ่านการเรียนรู้แบบโครงงานและการทำงานจริง เช่น การ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning: PBL) ที่เกี่ยวข้องกับทักษะอาชีพ

เช่น โครงการวิสาห์กิจกรรม การสร้างผลิตภัณฑ์ และการเป็นผู้ประกอบการในโรงเรียน หรือการจัดการเรียนรู้แบบ Problem-Based Learning (PBL) เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาและพัฒนานวัตกรรม

3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ เช่น การจัดทำ MOUs (Memorandum of Understanding) เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสดูงานและเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

4) การประเมินผลที่สะท้อนสมรรถนะที่แท้จริงของนักเรียน ควรใช้ Performance-Based Assessment ในการประเมินผลแทนการใช้คะแนนสอบเพียงอย่างเดียว และควรให้ความสำคัญกับ Soft Skills และทักษะอาชีพที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การทำงานเป็นทีม การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ไขปัญหา ซึ่งองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการออกแบบกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรที่ตอบโจทย์ของการทำงานในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การพัฒนาทักษะดิจิทัล การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนสามารถปรับตัวและก้าวเข้าสู่โลกอาชีพได้อย่างมั่นใจและประสบความสำเร็จในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567*. 29 ธันวาคม 2565.
- ประเวช เวชชะ. (2565). *การบริหารหลักสูตร การสอนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. ร้านป๊อปปี้แอนด์น้อง.
- พงษ์ธเนศ ดันติวรานนท์. (2562). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการพัฒนา*. สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.
- พิมพ์พฐ สุตานันต์. (2561). กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารวิจัยทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 13(1), 141.
- โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2. (2566). *รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2566*. โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2.
- โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2. (2567). *หลักสูตรสถานศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุวัชชัย อาจิวีชัย. (2567). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 22(1), 255.

อดิรุจ บุญสูง. (2564). แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. *วารสารครุศาสตร์วิชาการ*
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 5(2), 66-70.

OECD. (2018). *Skill for Jobs: Skills Outlook*. <http://www.oecd.org/skills/>

World Economic Forum. (2016). *The Future of Jobs: Employment, Skill and
Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution*.
https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf